

SÈRIE: NIETZSCHE.101

TEXT:

La tesi de Nietzsche diu així: Certament no hi ha coses ni substàncies; no existeix un ens. Només existeixen les agitades onades de la vida, només el corrent de l'esdevenir, l'inacabable vaivé de les seves onades. No hi ha res permanent, durador, estable; tot es troba sotmès al moviment. Però el nostre coneixement falseja la realitat, transforma de manera il·lusòria el corrent en l'ésser de les coses permanents, que subsisteixen en el canvi, en la transformació dels seus estats. La «cosa», la substància és una ficció, un producte de la voluntat de poder que, com a coneixement, violenta, atura, desvirtua, captura la realitat, l'esdevenir i els sotmet al concepte —i oblida aquest acte de violència fins al punt que creu aprehendre allò real en conceptes com substància, causalitat, etc., creats per ella mateixa. L'home creu en coses, però aquestes no existeixen. Creu en l'«ens», però aquest «ens» és creació seva.

FINK, E. *La filosofia de Nietzsche*

PREGUNTES

1. Expliqueu breument quina és la tesi que defensa en aquest text l'autor.
2. Què hi ha, segons el text, en lloc de coses i substàncies?
3. Com actua el nostre coneixement?
4. Si no hi ha coses ni substàncies, creus que existeixen el jo i el món transcendent? Per què?

TEXT:

Tot concepte es forma per equiparació de casos no iguals. De la mateixa manera que és cert que el concepte fulla s'ha format en abandonar de manera arbitrària aquestes diferències individuals, en oblidar les notes distintives.

L'omissió d'allò individual i d'allò real ens proporciona el concepte de la mateixa manera que també ens proporciona la forma, però la natura no coneix formes ni conceptes, així com tampoc cap tipus de gèneres, sinó només una x que és inaccessible i indefinible per a nosaltres. També l'oposició que fem entre individu i espècie és antropomòrfica i no procedeix de l'essència de les coses, encara que tampoc no gosem dir que no li correspongui: en efecte, seria una afirmació dogmàtica i, com a tal, tan indemostrable com la seva contrària.

Què és aleshores la veritat? Un exèrcit en moviment de metàfores, metonímies, antropomorfismes, comptat i debatut, un conjunt de relacions humanes que han estat enaltides, extrapolades i adornades poèticament i retòricament i que, després d'un ús prolongat, un poble considera fermes, canòniques i vinculants; les veritats són il·lusions que hem oblidat que ho són; metàfores que s'han fet malbé i sense força sensible, monedes que han perdut el seu encuny i ara ja no són considerades monedes, sinó metall.

NIETZSCHE. *Sobre veritat i mentida en sentit extramoral*

PREGUNTES

1. Expliqueu breument la idea principal del text.
2. Per què la «x» (cosa-en-si) és inaccessible i indefinible?
3. Quina és la gènesi dels conceptes, segons Nietzsche?
4. Digueu la teva opinió sobre la definició de Nietzsche de la veritat.

TEXT:

Hi ha una moral de senyors i una moral d'esclaus. L'home aristocràtic separa de si mateix aquells éssers en els quals s'expressa el contrari d'estats elevats i orgullosos: els menysprea... L'espècie aristocràtica d'home se sent a si mateixa com a determinant dels valors, no té necessitat de deixar-se autoritzar, el seu judici és «allò que m'és perjudicial és perjudicial per si mateix», sap que ella és la que atorga, de manera absoluta, dignitat a les coses, ella és creadora de valors. Tot allò que reconeix en si mateix l'honora: una moral d'aquesta mena és autoglorificació.

En primer lloc, es troba el sentiment de la plenitud del poder que vol sobreixir, la felicitat de tensió elevada, la consciència d'una riquesa que voldria regalar i repartir; també l'home aristocràtic ajuda el desgraciat, però no, o gairebé no, per compassió, sinó més aviat per un impuls engendrat per l'excés de poder. L'home aristocràtic honora en si mateix el poderós, també el poderós que té poder sobre ell.

NIETZSCHE, *Més enllà del bé i del mal*

PREGUNTES

1. Expliqueu breument quina és la tesi que defensa en aquest text l'autor.
2. Quines són les característiques de l'«espècie» aristocràtica d'home?
3. Quins són els valors que defensen la moral dels senyors?
4. Creus que és factible una moral d'aquest tipus? Justifica la resposta.

TEXT:

El més gran dels darrers esdeveniments —que «Déu ha mort», que la fe en el Déu cristià s'ha fet increïble— comença ja a enviar les seves primeres ombres sobre Europa. Almenys per a aquells pocs els ulls dels quals [...] són prou forts per a aquest espectacle, precisament sembla que algun sol s'hagi post, que una profunda i antiga confiança s'hagi transformat en dubte. El nostre món vell ha de semblar-los cada dia més vespertí més estrany i «més vell». [...] Nosaltres mateixos, endevinadors d'enigmes per naixement, els que esperem, per així dir-ho, al cim de les muntanyes, situats entre avui i demà i ajaguts en la contradicció entre l'avui i el demà. Nosaltres, primícies i primogènits del segle futur, als quals haurien d'haver arribat ja pròpiament les ombres que ben aviat han d'embolcallar Europa, com és possible, doncs, que nosaltres mateixos, sense cap justa participació en aquest enfosquiment, esperem amb ànsia la seva arribada, sobretot sense preocupació i sense por per a nosaltres? Potser ens trobem encara sota les conseqüències d'aquest esdeveniment i aquestes no són per a nosaltres, en contra del que es pogués esperar, tristes i tenebroses en absolut, sinó que (són) com una espècie de llum difícil de descriure, com una felicitat, un alleujament, un descans, un aliment, una aurora. [...]

Efectivament, nosaltres, filòsofs i «esperits lliures» davant la notícia que el «vell Déu ha mort», ens sentim com il·luminats per una nova aurora; el nostre cor s'omple de gratitud, d'admiració, de pressentiment i d'esperança. Finalment, l'horitzó se'ns apareix un altre cop lliure, pel fet mateix que no és clar i, per fi, és lícit que els nostres vaixells puguin salpar novament, rumb cap a qualsevol perill; de nou és permesa tota aventura arriscada de qui va cap al coneixement; la mar, la nostra mar, se'ns presenta un altre cop oberta, tal vegada no hi ha hagut mai, encara, una «mar tan oberta».

NIETZSCHE, *La gala ciència*

PREGUNTES

1. Expliqueu breument la idea principal del text.
2. Per què la mort de Déu és el més gran dels darrers esdeveniments?
3. Què vol dir que nosaltres som «primícies i primogènits del segle futur»?
4. Què penses que representa per als éssers humans la mort de Déu.

TEXT:

Què et passaria si un dia o una nit et perseguís un dimoni en la teva solitud més solitària i et digués: "aquesta vida, tal com la vius ara i tal com l'has viscuda, hauràs de viure-la encara una altra vegada i encara in comptables vegades. I en ella no hi haurà res de nou, sinó que cada sofriment, cada plaer, cada pensament, cada sospir, tot allò que és extraordinàriament petit i gran de la teva vida, ha de tornar a esdevenir-se per a tu, tot en el mateix ordre i en la mateixa successió; alhora, també aquesta aranya i aquest raig de lluna que apareix entre els arbres, també aquest instant i jo mateix. L'etern rellotge de sorra de l'existència serà capgirat sempre de bell nou —com també tu amb ell, que ets una volva de pols de la pols"? No et llançaries a terra cruixint de dents i maleiries el dimoni que et parlés d'aquesta manera? O bé has experimentat alguna vegada un moment immens en el qual li respondries: «ets un déu i mai no havia sentit una cosa més divina!»? Si aquest pensament exercís la seva puixança sobre tu, et transformaria, tal com ets, i tal vegada t'esclafaria. La pregunta referent a totes les coses i a cada cosa: «Vols viure això encara una altra vegada i encara in comptables vegades?», constituïria en la teva actuació com l'enorme pes més gran! O no hauries de sentir-te bé amb tu mateix i amb la vida, per tal de no desitjar res més que aquesta darrera i eterna confirmació, que aquest darrer i etern segellament?

NIETZSCHE, *La gaia ciència*

PREGUNTES

1. Expliqueu breument la idea principal del text.
2. Com quedaria el tradicional esquema de present, passat i futur tenint en compte el text?
3. Quina resposta donaries al dimoni si et fes la pregunta a tu?
4. Quines implicacions pràctiques tindria una actitud com la que presenta el text?